

C/2024/6824

29.11.2024

ZALECENIE RADY

z dnia 21 października 2024 r.

**w sprawie polityki gospodarczej, polityki budżetowej, polityki zatrudnienia i polityki strukturalnej
Węgier**

(C/2024/6824)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ⁽²⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽³⁾, którym ustanowiono Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (zwany dalej „Instrumentem”), weszło w życie w dniu 19 lutego 2021 r. Instrument zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez Unię. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej Instrument przyczynia się do osiągnięcia odbudowy gospodarczej i społecznej oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, w szczególności reform i inwestycji, których celem jest promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz Unii i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych.
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 ⁽⁴⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie REPowerEU”), które zostało przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r., ma na celu stopniowe redukcowanie zależności Unii od importu paliw kopalnych z Rosji. Pomogłoby to w osiągnięciu bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności

⁽¹⁾ Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

⁽²⁾ Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Węgry dodały do swojego krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności nowy rozdział REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU.

- (3) W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała komunikat zatytułowany „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa na przyszłość po 2030 r.”, aby wnieść wkład w podejmowanie decyzji politycznych i stworzyć warunki ramowe dla zwiększenia wzrostu. W komunikacie tym określono ramy konkurencyjności oparte na dziewięciu wzajemnie potęgujących się czynnikach. Wśród tych czynników na pierwszy plan wysuwają się: dostęp do kapitału prywatnego, badania naukowe i innowacje, edukacja i umiejętności oraz funkcjonujący jednolity rynek jako najważniejsze obszary polityki, których powinny dotyczyć reformy i inwestycje mające sprostać obecnym wyzwaniom związanym z produktywnością, a także wzmocnić długoterminową konkurencyjność Unii i jej państw członkowskich. W następstwie tego komunikatu Komisja wydała – w dniu 14 lutego 2024 r. – komunikat zatytułowany „Roczne sprawozdanie dotyczące jednolitego rynku i konkurencyjności za 2024 r.”. W komunikacie tym wyszczególniono mocne i słabe strony europejskiego jednolitego rynku pod względem konkurencyjności i prześledzono rozwój sytuacji w skali roku pod kątem wskazanych dziewięciu czynników konkurencyjności.
- (4) W dniu 21 listopada 2023 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024), rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2024 r. W dniu 22 marca 2024 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego (2024) skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 21 listopada 2023 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2024 r., w którym wskazała Węgry jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu (2024), w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro⁽⁵⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro (2024)”) w dniu 12 kwietnia 2024 r. oraz wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu w dniu 11 marca 2024 r.
- (5) W dniu 30 kwietnia 2024 r. weszły w życie nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego. Ramy te obejmują nowe rozporządzenie (UE) 2024/1263 w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego, zmienione rozporządzenie (WE) nr 1467/97⁽⁶⁾ w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu i zmienioną dyrektywę Rady 2011/85/UE⁽⁷⁾ w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego mają na celu wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom publicznym. Nowe unijne ramy zarządzania gospodarczego promują także poczucie odpowiedzialności na poziomie krajowym i koncentrują się w większym stopniu na perspektywie średniookresowej, a jednocześnie na skuteczniejszym i spójniejszym egzekwowaniu przepisów. Każde państwo członkowskie musi przedłożyć Radzie i Komisji krajowy średniookresowy plan budżetowo-strukturalny. Krajowe średniookresowe plany budżetowo-strukturalne zawierają zobowiązania państwa członkowskiego dotyczące polityki budżetowej, reform i inwestycji zaplanowane na okres najbliższych 4 lub 5 lat, w zależności od zwykłej długości kadencji ustawodawcy krajowego. Ścieżka wydatków netto⁽⁸⁾ w ramach krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego musi spełniać wymogi określone w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, w tym wymogi dotyczące wprowadzenia lub utrzymania prawdopodobnej tendencji spadkowej długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do końca okresu dostosowawczego lub utrzymania długu na ostrożnym poziomie poniżej 60 % produktu krajowego brutto (PKB) oraz sprowadzenia lub utrzymania deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych poniżej traktatowej wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB, w średnim okresie. W przypadku gdy państwo członkowskie zobowiąże się do wdrożenia odpowiedniego pakietu reform i inwestycji zgodnie z kryteriami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2024/1263, okres dostosowawczy może zostać przedłużony o maksymalnie 3 lata. Aby pomóc w przygotowaniu tych krajowych średniookresowych planów budżetowo-strukturalnych, w dniu 21 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała wytyczne dotyczące informacji, jakie państwa członkowskie mają przedstawiać w swoich krajowych średniookresowych planach budżetowo-strukturalnych i rocznych sprawozdaniach z postępów. Zgodnie z art. 5 i 36 rozporządzenia (UE) 2024/1263 Komisja w stosownych przypadkach przekazała państwom członkowskim trajektorie referencyjne i informacje techniczne. Państwa członkowskie muszą przedłożyć swoje krajowe

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro (Dz.U. C, C/2024/2807 z 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1467/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie przyspieszenia i wyjaśnienia procedury nadmiernego deficytu (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj>).

⁽⁷⁾ Dyrektywa Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 41, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj>).

⁽⁸⁾ Wydatki netto zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263: „Wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o (i) wydatki z tytułu odsetek, (ii) działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, (iii) wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, (iv) krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, (v) cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz (vi) działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

średniookresowe plany budżetowo-strukturalne do dnia 20 września 2024 r., chyba że dane państwo członkowskie i Komisja uzgodnią przedłużenie tego terminu o rozsądny okres. Państwa członkowskie – zgodnie ze swoimi krajowymi ramami prawnymi – mogą poddać projekt krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego pod dyskusję na forum parlamentu krajowego, zwrócić się do niezależnej instytucji fiskalnej o wydanie opinii oraz przeprowadzić konsultacje z partnerami społecznymi i innymi zainteresowanymi podmiotami krajowymi.

- (6) W 2024 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega w sposób zgodny z wdrażaniem Instrumentu. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów polityki w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te przyczyniają się do skutecznego sprostanania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich latach lub znacznej części tych wyzwań. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020, 2022 i 2023 pozostają równie aktualne w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które zostały uzupełnione, zaktualizowane lub zmienione zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.
- (7) W dniu 11 maja 2021 r. Węgry przedstawiły Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny określonymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 15 grudnia 2022 r. Rada przyjęła decyzję wykonawczą w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Węgier⁽⁹⁾, którą to decyzję zmieniono dnia 8 grudnia 2023 r. zgodnie z art. 18 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241 w celu włączenia rozdziału REPowerEU⁽¹⁰⁾. Uruchomienie transz jest uzależnione od przyjęcia przez Komisję decyzji zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241, stwierdzającej, że Węgry osiągnęły w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady.
- (8) W dniu 30 kwietnia 2024 r. Węgry przedłożyły swój krajowy program reform na 2024 r. i program konwergencji na 2024 r., zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97⁽¹¹⁾. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2024 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Węgier z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (9) W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe dotyczące Węgier na 2024 r. Oceniała w nim postępy Węgier we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2023 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Węgry. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w odniesieniu do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Węgier we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.
- (10) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Węgier na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Węgier na zagrożenia makroekonomiczne, którą służby Komisji przeprowadziły do celów tego rozporządzenia, opublikowano w kwietniu 2024 r. W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja stwierdziła, że na Węgrzech występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Na Węgrzech zauważa się w szczególności podatności na zagrożenia związane z presją cenową oraz z potrzebami w zakresie finansowania zewnętrznego i finansowania sektora instytucji rządowych i samorządowych; podatności te pozostają aktualne, chociaż niektóre krótkoterminowe zagrożenia zmniejszyły się wraz z poprawą otoczenia zewnętrznego. Znaczny deficyt obrotów bieżących został domknięty w 2023 r., ponieważ popyt krajowy skurczył się w warunkach recesji na Węgrzech, oraz ze względu na niższe ceny energii. Czynniki te wraz z zaostrożoną polityką pieniężną doprowadziły do ograniczenia bardzo wysokiej stopy inflacji. Niemniej jednak państwo to odnotowało jeden z najwyższych wskaźników inflacji bazowej w Unii i silny dalszy wzrost jednostkowych kosztów pracy, który był źródłem presji na konkurencyjność. Prognozuje się, że w 2024 r. saldo obrotów bieżących na powrót wykaże niewielki deficyt w miarę ożywienia się popytu krajowego, natomiast gospodarka i jej finansowanie zewnętrzne pozostaną narażone na skutki zmian cen energii i premii z tytułu ryzyka. W kontekście wyższych stóp oprocentowania w 2023 r. zmalało tempo wzrostu cen nieruchomości mieszkalnych i skala przeszacowania cen. Utrzymuje się wysoki deficyt budżetowy związany z ekspansywną polityką ostatnich lat i słabszym niż oczekiwano wzrostem w 2023 r. Deficyt ten ma nieco zmaleć, lecz pozostanie znaczący, nadal przyczyniając się do wzrostu inflacji i większych potrzeb w zakresie pożyczek zagranicznych. Prognozuje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB oraz koszty finansowania dłużnego pozostaną wysokie. We wszystkich obszarach polityk, zwłaszcza w polityce fiskalnej i strukturalnej, postępy były ograniczone, co spowodowało utrwalenie się stwierdzonych podatności na zagrożenia. Dostosowanie fiskalne mogłoby przyczynić się do zmniejszenia inflacji bazowej i wzmocnienia pozycji zewnętrznej, a także ograniczenia wzrostu długu sektora instytucji rządowych i samorządowych; podstawą takiego dostosowania powinno być wszczęcie procedury nadmiernego deficytu. Oczekuje się, że terminowa i skuteczna realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności

⁽⁹⁾ Dok. ST 15447/22 INIT i ST 15447/22 ADD 1.

⁽¹⁰⁾ Decyzja wykonawcza Rady z dnia 8 grudnia 2023 r. zmieniająca decyzję wykonawczą z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Węgier (ST 15964/1/23 REV 1 i ST 15964/23 ADD 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97/WE z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych (Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj>).

przyczyni się do zmniejszenia podatności na zagrożenia; pomocne byłoby także stopniowe wycofanie się z interwencji powodujących zakłócenia na rynkach oraz wprowadzenie reform służących konsolidacji fiskalnej.

- (11) Zgodnie z danymi zweryfikowanymi przez Eurostat deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Węgier, który w 2022 r. wynosił 6,2 % PKB, wzrósł do 6,7 % w 2023 r., a dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z poziomu 74,1 % PKB na koniec 2022 r. do 73,5 % na koniec 2023 r. Jak zapowiedziano w komunikacie Komisji z dnia 8 marca 2023 r. zatytułowanym „Wytyczne dotyczące polityki fiskalnej na 2024 r.”, Komisja wykonuje pierwszy krok na drodze do wszczęcia – zgodnie z obowiązującymi przepisami – procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W dniu 19 czerwca 2024 r. Komisja opublikowała sprawozdanie na podstawie art. 126 ust. 3 Traktatu. W sprawozdaniu tym oceniono sytuację budżetową Węgier, ponieważ ich deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych przekroczył w 2023 r. określoną w Traktacie wartość odniesienia wynoszącą 3 % PKB. W sprawozdaniu stwierdzono, że w świetle powyższej oceny i zważywszy na opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego sformułowaną na podstawie art. 126 ust. 4 Traktatu, Komisja zamierza zaproponować w lipcu 2024 r. wszczęcie wobec Węgier procedury nadmiernego deficytu i proponuje w tym celu Radzie przyjęcie na podstawie art. 126 ust. 6 Traktatu decyzji stwierdzającej istnienie sytuacji nadmiernego deficytu na Węgrzech.
- (12) Dnia 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła⁽¹²⁾ Węgrom podjęcie działań w celu zapewnienia, aby w 2023 r. wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych był zgodny z ogólnie neutralnym kursem polityki fiskalnej, przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Jednocześnie Rada zaleciła Węgrom gotowość do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Zaleciła również Węgrom zwiększenie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu oraz innych funduszy unijnych. Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej⁽¹³⁾ w 2023 r. był restrykcyjny, na poziomie 4,7 % PKB, w kontekście wysokiej inflacji. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. miał restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 1,7 % PKB. Wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych z zasobów krajowych w 2023 r. był zgodny z zaleceniem Rady z dnia 12 lipca 2022 r. Warto jednak zauważyć, że wzrost ten wynikał głównie z bardzo wysokiego poziomu wydatków netto w 2022 r. w stosunku do 2023 r., w tym nieukierunkowanych wydatków w kilku obszarach, które przyczyniły się do zakłóceń równowagi makroekonomicznej i były finansowane z nieoczekiwanych zysków oraz podatków sektorowych nakładanych na przedsiębiorstwa głównie w sektorze energetycznym, finansowym i sektorze handlu detalicznego. Inwestycje finansowane ze środków krajowych wyniosły w 2023 r. 4,6 % PKB, co oznacza wzrost o 0,2 punktu procentowego w porównaniu z 2022 r. Węgry finansowały inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak zwiększenie efektywności energetycznej i cyfryzacja w obszarze opieki zdrowotnej i edukacji. Do tej pory Węgry nie przedłożyły wniosku o płatność z Instrumentu.
- (13) W programie konwergencji na 2024 r. scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe, przewiduje wzrost realnego PKB na poziomie 2,5 % w 2024 r. i 4,1 % w 2025 r. oraz inflację mierzoną przez zharmonizowany indeks cen konsumpcyjnych (HICP) na poziomie 4,2 % w 2024 r. i 3,6 % w 2025 r. Spodziewane jest, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 4,5 % PKB w 2024 r. i wyniesie 3,7 % PKB w 2025 r., a relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma spaść do 73,2 % do końca 2024 r. i do 72,1 % do końca 2025 r. Prognozuje się, że po 2025 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie stopniowo maleć i w latach 2026, 2027 i 2028 wyniesie odpowiednio 2,9 %, 2,4 % i 1,9 % PKB. W związku z tym planuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych spadnie w 2026 r. poniżej określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB. Jeżeli chodzi o okres po 2025 r. prognozy wskazują z kolei, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB będzie stopniowo maleć i w latach 2026, 2027 i 2028 wyniesie odpowiednio 68,8 %, 66,0 % i 62,8 %.
- (14) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. realny PKB wzrośnie o 2,4 % w 2024 r. i o 3,5 % w 2025 r., a inflacja mierzona przez HICP wyniesie 4,1 % w 2024 r. i 3,7 % w 2025 r.

⁽¹²⁾ Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Węgier na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Węgry programu konwergencji na 2022 r. (Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 136).

⁽¹³⁾ Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych z zasobów krajowych, jak i z budżetu Unii. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów (z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych wynikających z kryzysu związanego z COVID-19) oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych.

- (15) W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się deficyt publiczny w wysokości 5,4 % PKB w 2024 r., natomiast relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma wzrosnąć do 74,3 % do końca 2024 r. Spadek deficytu w 2024 r. odzwierciedla głównie stopniowe odzyskiwanie wiarytelności podatkowych, niższe wydatki na subsydia dla zakładów użyteczności publicznej rekompensujące im straty poniesione z powodu pólupów cen energii w budynkach mieszkalnych i spadek inwestycji publicznych. Wzrost relacji długu do PKB wynika z wysokiego deficytu nominalnego, niższego wzrostu nominalnego PKB oraz dodatkowych transakcji zwiększających zadłużenie, takich jak planowany zakup portu lotniczego w Budapeszcie przez podmioty klasyfikowane w sektorze instytucji rządowych i samorządowych oraz wdrożenie instrumentów finansowych wspieranych za pomocą pożyczek z REPowerEU. Zgodnie z szacunkami Komisji prognozuje się, że kurs polityki fiskalnej w 2024 r. będzie restrykcyjny, na poziomie 1,0 % PKB.
- (16) Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. wydatki mające zostać sfinansowane za pomocą bezzwrotnego wsparcia (zwanego dalej „dotacjami”) z Instrumentu wyniosą w 2024 r. 0,8 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,3 % PKB. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu umożliwią wysokiej jakości inwestycje i reformy zwiększające produktywność bez wywierania bezpośredniego wpływu na saldo lub dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Węgier. Oczekuje się, że wydatki pokrywane z pożyczek w ramach Instrumentu wyniosą w 2024 r. 0,4 % PKB, podczas gdy w 2023 r. finansowane w ten sposób wydatki wynosiły 0,0 % PKB.
- (17) W dniu 14 lipca 2023 r. Rada zaleciła⁽¹⁴⁾ Węgrom zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych z zasobów krajowych⁽¹⁵⁾ do nie więcej niż 4,4 % w 2024 r. Państwa członkowskie zostały poproszone, aby przy wykonywaniu swoich budżetów na 2023 r. i przygotowywaniu budżetów na 2024 r. uwzględniły fakt, że Komisja zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu, na podstawie danych dotyczących wyników za 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2024 r. przewiduje się, że wydatki pierwotne netto Węgier finansowane z zasobów krajowych wzrosną o 3,6 % w 2024 r., czyli poniżej zalecanej maksymalnej stopy wzrostu. Wydatki netto w 2023 r. były jednak wyższe niż oczekiwano w momencie wydania zalecenia (o 1,8 % PKB). Gdyby wydatki netto w 2023 r. były takie same, jak oczekiwano w momencie wydania zalecenia, stopa wzrostu wydatków netto w 2024 r. byłaby w rezultacie wyższa od zalecanej stopy wzrostu o 1,5 % PKB. W związku z tym, zdaniem Komisji, biorąc pod uwagę efekt bazy wynikający z wyższych niż oczekiwano wydatków netto w 2023 r., istnieje ryzyko, że wydatki pierwotne netto finansowane z zasobów krajowych nie będą w pełni zgodne z zaleceniami Rady.
- (18) Rada zaleciła ponadto Węgrom, aby w latach 2023 i 2024 podjęły działania w celu jak najszybszego wycofania obowiązujących nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii i wykorzystania uzyskane w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Rada zaleciła też, aby, w przypadku gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia nowych lub dalszego stosowania dotychczasowych środków wsparcia, Węgry zapewniły, by takie środki wsparcia były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2024 r. koszt budżetowy netto⁽¹⁶⁾ środków wsparcia w dziedzinie energii szacowany jest na poziomie 1,6 % PKB w 2023 r. i ma wynieść 0,9 % w 2024 r. i 0,4 % w 2025 r. W szczególności zakłada się, że w latach 2024 i 2025 nadal obowiązywać będą dotacje dla przedsiębiorstw użyteczności publicznej rekompensujące im straty poniesione z powodu pólupów cen energii dostarczanej do budynków mieszkalnych. Gdyby uzyskane oszczędności zostały wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego, zgodnie z zaleceniem Rady, z prognoz tych wynikałoby dostosowanie fiskalne wynoszące 0,6 % PKB w 2024 r., podczas gdy wydatki pierwotne netto finansowane z zasobów krajowych mają ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej na poziomie 1,9 % PKB w tym roku. Zdaniem Komisji nie planuje się jak najszybszego wycofania nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii w latach 2023 i 2024. Istnieje ryzyko, że będzie to niezgodne z zaleceniami Rady. Przewiduje się jednak, że uzyskane w ten sposób oszczędności zostaną w pełni wykorzystane do zmniejszenia deficytu publicznego. Jest to zgodne z zaleceniem Rady. Koszt budżetowy nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii ukierunkowanych na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji jest szacowany na 0,0 % PKB w 2024 r. (0,1 % w 2023 r.), z czego 0,0 % PKB umożliwia utrzymanie sygnału cenowego, zachęcając do zmniejszenia zapotrzebowania na energię i zwiększenia efektywności energetycznej (0,1 % w 2023 r.).
- (19) Oprócz tego Rada zaleciła też Węgrom utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych z zasobów krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji. Według prognozy Komisji z wiosny 2024 r. inwestycje publiczne finansowane z zasobów krajowych zmniejszą z 4,6 % PKB w 2023 r. do 4,0 % PKB w 2024 r. Wynika to przede wszystkim z zapowiedzi władz krajowych, że w związku z prognozowanym wysokim deficytem dokonają

⁽¹⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 14 lipca 2023 r. w sprawie krajowego programu reform Węgier na 2023 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Węgry programu konwergencji na 2023 r. (Dz.U. C 312 z 1.9.2023, s. 155).

⁽¹⁵⁾ Wpływ ten jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych sektora instytucji rządowych i samorządowych, po skorygowaniu o (i) przyrostowy wpływ na budżet działań dyskrejonalnych po stronie dochodów, (ii) działania jednorazowe, (iii) cykliczne wydatki związane z bezrobociem oraz (iv) wydatki finansowane z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu oraz innych funduszy unijnych, w relacji do średniookresowej (dziesięcioletniej) średniej stopy potencjalnego wzrostu nominalnego PKB, która to zmiana wyrażona jest jako stosunek do nominalnego PKB.

⁽¹⁶⁾ Te dane liczbowe odzwierciedlają poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, z uwzględnieniem dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – po odliczeniu dochodów z podatków od nieoczekiwanych zysków dostawców energii.

cięć w projektach inwestycyjnych finansowanych ze środków krajowych i odroczyć ich daty. Istnieje ryzyko, że będzie to niezgodne z zaleceniami Rady. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne finansowane z dochodów z funduszy unijnych, w tym z dotacji w ramach Instrumentu, spodziewane jest z kolei, że wzrosną one z 0,8 % PKB w 2023 r. do 1,7 % PKB w 2024 r. Wzrost ten wynika z prognozowanej poprawy absorpcji finansowania unijnego z polityki spójności na okres programowania 2020-2027 i z wyższych wydatków na inwestycje finansowanych z Instrumentu.

- (20) Na podstawie środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy i przy założeniu niezmiennego kursu polityki deficyt publiczny w 2025 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2024 r. ma wynieść 4,5 % PKB. Spadek deficytu w 2025 r. odzwierciedla głównie wyższe dochody z tytułu podatku VAT i podatku dochodowego od osób fizycznych w związku z silniejszym wzrostem, dalsze obniżki subsydiów dla zakładów użyteczności publicznej rekompensujących im straty poniesione z powodu pułapów cen energii w budynkach mieszkalnych oraz niższe wydatki z tytułu odsetek z powodu malejących płatności kuponowych z tytułu obligacji detalicznych indeksowanych inflacją. Jednocześnie planowane – zgodnie z ich klauzulami wygaśnięcia – stopniowe znoszenie podatków od nieoczekiwanych zysków i podatków sektorowych nakładanych od 2022 r. ma spowodować zwiększenie długu. Relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB ma nieznacznie zmaleć do 73,8 % do końca 2025 r. Rozważna polityka fiskalna powinna przyczynić się do zmniejszenia inflacji bazowej – która jest znacznie wyższa od średniej unijnej i która, jeżeli będzie się utrzymywać, mogłaby prowadzić do utraty konkurencyjności – a także powinna przyczynić się do wzmocnienia pozycji zewnętrznej.
- (21) Niedociągnięcia w planowaniu i wykonaniu budżetu nasiliły ekspansywne nastawienie polityki fiskalnej, przyczyniając się do problemów makroekonomicznych, z którymi boryka się obecnie to państwo. Bardzo wczesne uchwalanie budżetów rocznych w latach 2016–2023 sprawiło, że prognozy makroekonomiczne i budżetowe były mniej wiarygodne. Szereg zasad dotyczących elastyczności budżetu i duże rezerwy budżetowe umożliwiły zwiększenie wydatków uznaniowych. Decyzje w sprawie wydatków ad hoc podejmowano często pod koniec roku budżetowego albo przyjmowano dekrety rządowymi na przestrzeni całego roku, bez odpowiedniego nadzoru parlamentarnego ani konsultacji publicznych, co z kolei zmniejszało przejrzystość budżetu. Krajowe ramy budżetowe nie zaowocowały ostrożniejszym kursem polityki fiskalnej ze względu na wadliwą konstrukcję krajowych reguł fiskalnych, zwłaszcza reguły dotyczącej zadłużenia, która ma wpływ procykliczny, i słabe egzekwowanie średniookresowego planowania budżetowego, który to problem pogłębiają szczególne przepisy dotyczące „stanu zagrożenia”. Częste i znaczące zmiany celów fiskalnych podważyły rolę budżetu jako „kotwicy” dla uczestników rynku i postawiły pod znakiem zapytania wiarygodność średniookresowych planów budżetowych. Opieranie się przy średniookresowym planowaniu budżetowym na pułapach wieloletnich wydatków, jak określono w zmienionych unijnych przepisach fiskalnych, może pomóc rozwiązać problem ekspansywnego nastawienia polityki fiskalnej. Ograniczone uprawnienia i zasoby krajowej rady fiskalnej zmniejszają jej skuteczność, jeżeli chodzi o kierowanie debatą publiczną o kwestiach fiskalnych.
- (22) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/241 i kryterium 2.2 załącznika V do tego rozporządzenia plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Oczekuje się, że te reformy i inwestycje przyczynią się do skutecznego sprostania wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów lub znacznej części tych wyzwań. Ze względu na te krótkie ramy czasowe szybkie przystąpienie do skutecznej realizacji planu odbudowy i odporności, w tym rozdziału REPowerEU, jest nieodzowne dla zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Węgier dzięki zielonej i cyfrowej transformacji, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości społecznej. Aby wypełnić zobowiązania wynikające z planu odbudowy i zwiększania odporności do sierpnia 2026 r., konieczne jest, aby Węgry znacznie przyspieszyły realizację reform i inwestycji i w tym celu w pierwszej kolejności szybko wprowadziły środki niezbędne do zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii. Systematyczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne dla zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślną realizację planu odbudowy i zwiększania odporności.
- (23) W ramach przeglądu śródkresowego programów polityki spójności Węgry mają obowiązek, zgodnie z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060⁽¹⁷⁾, dokonać przeglądu poszczególnych programów wspieranych przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), Fundusz Spójności oraz Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) do marca 2025 r., biorąc pod uwagę m.in. wyzwania wskazane w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2024 r. oraz krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu. Przegląd ten stanowi podstawę ostatecznej alokacji finansowania unijnego w ramach poszczególnych programów. Węgry poczyniły postępy we wdrażaniu programów polityki spójności i Europejskiego filaru praw socjalnych, ale pozostają pewne wyzwania i utrzymują się znaczne dysproporcje społeczne i regionalne między najmniej i najbardziej rozwiniętymi powiatami tego państwa, a także między obszarami miejskimi i pozamiejskimi. Niezwykle istotne jest przyspieszenie wdrażania polityki spójności i jednocześnie wzmocnienie

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

zdolności administracyjnych na poziomie niższym niż krajowy. Priorytety uzgodnione w ramach programów pozostają aktualne. Szczególnie ważną jest szybka realizacja inwestycji na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji, których celem jest m.in. rozwój podstawowych umiejętności cyfrowych, transformacja cyfrowa przedsiębiorstw, korzystanie z rozwiązań dla inteligentnych miast, technologie i gospodarka wodna oparte na zasobach przyrody i neutralne emisje, a także terytorialne plany sprawiedliwej transformacji. Węgry powinny również kontynuować prace nad zintegrowanym rozwojem terytorialnym w obszarach funkcyjnych i w najsłabiej rozwiniętych powiatach. Priorytetem pozostaje realizacja inwestycji na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem, z naciskiem na dzieci i najbardziej potrzebujące powiaty, oraz kompleksowej poprawy umiejętności podstawowych i dostępu do dobrej jakości kształcenia ogólnodostępnego i uczenia się przez całe życie. W tym względzie kluczowe pozostają reformy strukturalne systemu edukacji m.in. przez ulepszenie dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także ukierunkowane działania, aby wyeliminować problemy, jakich doświadczają wrażliwe grupy osób na rynku pracy, oraz zbudować zdolności partnerów społecznych. Aby Węgry mogły w pełni korzystać z funduszy polityki spójności, konieczne jest rozwiązanie nierozstrzygniętych problemów dotyczących warunków podstawowych i ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii.

- (24) W kontekście przeglądu śródkresowego programów polityki spójności dziedzinami, które zasługują na większą uwagę, są przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu i dziedzicznemu międzypokoleniowo ubóstwu za pomocą zintegrowanych interwencji skupiających się na najsłabiej rozwiniętych powiatach i gminach, a także potrzeba wzmocnionego zarządzania i dywersyfikacja strategii inteligentnej specjalizacji. Węgry mogą również wykorzystać inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795⁽¹⁸⁾ do pobudzenia inwestycji w głębokie i cyfrowe technologie (np. internet rzeczy, duże zbiory danych i sztuczną inteligencję), czyste i zasobooszczędne technologie (np. energię odnawialną i energię geotermalną) i biotechnologie (farmaceutyki i produkty medyczne), inwestując jednocześnie w umiejętności i kwalifikacje niezbędne do zaspokojenia popytu na pracę w tych sektorach.
- (25) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności oraz w ramach innych funduszy unijnych Węgry stoją w obliczu kilku dodatkowych wyzwań, które dotyczą otoczenia działalności gospodarczej, poziomów umiejętności i integracji na rynku pracy grup defaworyzowanych, pomocy społecznej i dialogu społecznego oraz zależności od rosyjskich paliw kopalnych.
- (26) Nastąpiło dalsze pogorszenie otoczenia działalności gospodarczej głównie z powodu coraz większej ingerencji państwa w gospodarkę oraz częstych doraźnych zmian ram prawnych. Wyniki Węgier pod względem wskaźników konkurencyjności i jakości regulacji są słabe. W 2024 r. wzrosło bardzo wiele podatków. W ostatnich latach na niektóre sektory i spółki nałożono kolejne podatki o charakterze sektorowym. Podatki te dotyczą przede wszystkim sektorów o wysokim udziale podmiotów zagranicznych (np. handel detaliczny, budownictwo, produkcja cementu i materiałów ceramicznych), co w sposób niewspółmierny obciąża zainteresowane spółki i negatywnie wpływa na jednolity rynek. Spółki skarżą się na nierówne traktowanie i arbitralność, gdy organy prowadzą inspekcje administracyjne lub decydują o pozwoleniach. Istnieje powszechne przekonanie, że rozmaite ingerencje państwa mają zmusić zagranicznych właścicieli do odsprzedania ich spółek, co ma ułatwić tworzenie publicznych lub powiązanych z rządem krajowych potentatów. Rząd coraz częściej traktuje niektóre projekty inwestycyjne jako projekty o strategicznym znaczeniu dla gospodarki kraju, aby przyspieszyć i złagodzić procedurę administracyjną. Kryteria, jakie przy tym stosuje rząd, nie są przejrzyste i nie można ich zaskarżyć w sądzie. Rząd dalej wykorzystuje swoje uprawnienia, aby wyłączyć niektóre operacje łączenia przedsiębiorstw z procedury kontroli. Kryteria dotyczące takich wyłączeń nie są przejrzyste i nie istnieje oficjalna procedura zakwestionowania tych kryteriów. Co więcej, rząd wciąż korzysta w znacznym stopniu ze swojego uprawnienia do wydawania dekretów w sytuacjach nadzwyczajnych na podstawie przepisów dotyczących „stanu zagrożenia”. Wiele z tych dekretów wydaje się nie mieć związku z sytuacją nadzwyczajną, na którą powołuje się rząd, co osłabia pewność prawa i zakłóca zwykły bieg działalności gospodarczej.
- (27) Pomimo pewnych istotnych inicjatyw oraz wysokiego ogólnego wskaźnika zatrudnienia niektóre grupy defaworyzowane, takie jak osoby słabo wykształcone, Romowie i osoby z niepełnosprawnością, wciąż napotykały przeszkody, gdy chcą podnieść swoje kwalifikacje bądź wejść na rynek pracy. Te same grupy osób osiągają również słabe wyniki w nauce umiejętności podstawowych w szkole, wcześniej kończą edukację szkolną, są bezrobotne lub nieaktywne i rzadko podejmują naukę w szkolnictwie wyższym. Nierówności są zakorzenione w sposobie, w jaki zorganizowany jest system edukacji, mianowicie w niektórych szkołach istnieją skupiska uczniów pochodzących ze środowisk defaworyzowanych społeczno-ekonomicznie. W latach 2014–2022 znaczne kwoty środków z unijnych programów polityki spójności przeznaczono na zwalczanie zjawiska wczesnego kończenia nauki i wdrożenie aktywnych instrumentów rynku pracy. Choć w tym okresie wyraźnie wzrósł wskaźnik zatrudnienia osób o niskich kwalifikacjach i Romów, pozostaje on znacznie poniżej ogólnego wskaźnika zatrudnienia. Luka w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami kształtuje się znacznie powyżej średniej unijnej. W niektórych sektorach występuje niedobór wykwalifikowanej kadry, co utrudnia Węgom dostosowanie ich gospodarki do modelu charakteryzującego się wzrostem o wysokiej wartości dodanej. Odsetek absolwentów uczelni wyższych jest jednym z najniższych w Unii, co sprawia, że trudno jest zaspokoić rosące zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych pracowników. Krótki okres wypłacania zasiłków dla bezrobotnych utrudnia ludziom

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/795 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz zmiany dyrektywy 2003/87/WE oraz rozporządzeń (UE) 2021/1058, (UE) 2021/1056, (UE) 2021/1057, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) 2021/1060, (UE) 2021/523, (UE) 2021/695, (UE) 2021/697 i (UE) 2021/241 (Dz.U. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj>).

udział w kursach przekwalifikowania lub doskonalenia zawodowego i w konsekwencji znalezienie pracy lepiej dopasowanej do ich umiejętności, co mogłoby poprawić wydajności i konkurencyjność. Choć w ostatnich latach wyraźnie wzrosła liczba pracowników z zagranicy, nadal nie wszystkie potrzeby sektorów borykających się z niedoborem umiejętności i pracowników mogą zostać zaspokojone.

- (28) W minionych dziesięciu latach znacząco poprawiły się wskaźniki ubóstwa wraz ze wzrostem wskaźnika zatrudnienia. Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej i społecznej należy jednak do jednych z najwyższych w Unii i pogorszył się w grupie dzieci, Romów i osób w regionach oddalonych. Wpływ transferów socjalnych na ograniczanie ubóstwa, choć nadal na poziomie porównywalnym z innymi państwami członkowskimi, zmniejszył się w ostatnich latach. Pomimo wysokiej inflacji nie zmieniła się nominalna wysokość niektórych świadczeń socjalnych, takich jak świadczenie zapewniające dochód minimalny, świadczenie rodzinne i korzyści podatkowe dla rodzin. Adekwatność dochodu minimalnego i świadczeń dla bezrobotnych należy do najniższych w Unii. Odnotowuje się wysokie łączne obciążenie podatkowe wśród osób o niskich zarobkach i dużą zależność od podatków od wartości dodanej, co w sposób niewspółmierny obciąża grupy o niskich dochodach w kontekście nieprogressywnego, ryczałtowego opodatkowania dochodów osobistych ludności. Wzrósł również odsetek osób wydających ponad 40 % swoich dochodów gospodarstwa domowego na pokrycie kosztów mieszkaniowych z powodu inflacji, podwyżek cen energii i nieruchomości mieszkalnych oraz braku ukierunkowanych środków wspierających. Sprostanie tym wyzwaniom przyczyniłoby się także do wsparcia pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z analizą przeprowadzoną na drugim etapie przez służby Komisji w oparciu o cechy ram konwergencji społecznej, którą przeprowadzono pilotażowo w 2024 r. Zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2024/1263 europejski semestr ma obejmować sprawowany przez Komisję nadzór nad wdrażaniem wytycznych dotyczących zatrudnienia, dokonywany między innymi na podstawie ram służących identyfikacji zagrożeń dla konwergencji społecznej.
- (29) Pomimo pewnej poprawy dialog społeczny jest wciąż słabo rozwinięty i rozdrobniony. Forum trójstronne w sektorze prywatnym, złożone z przedstawicieli rządu, związków zawodowych i stowarzyszeń pracodawców, ma ograniczone możliwości wywierania wpływu na plany rządowe lub ich zmiany. Ograniczony dialog społeczny stawia pracowników w niekorzystnym położeniu, jeśli chodzi o negocjacje płacowe, zwłaszcza w sektorze publicznym. Zdolność obrony ich interesów zbiorowych zmalała w następstwie ustanowienia odrębnego statusu zatrudnienia dla niektórych grup pracowników sektora publicznego. W niektórych przypadkach układy zbiorowe stały się nieważne i konieczne było ich renegocjowanie. Działania takie jak ograniczenie prawa nauczycieli do strajku lub zniesienie prawa do negocjacji zbiorowych w sektorze zdrowia sprawiły, że prawa pracownicze zaczęły się stopniowo kurczyć. Nowe prawodawstwo dotyczące pobierania składek od członków związków zawodowych w sektorze publicznym może jeszcze bardziej osłabić reprezentatywność tych związków. Odnośne fora w sektorze publicznym odbyły w 2023 r. tylko jedno spotkanie.
- (30) Węgry nadal w dużym stopniu polegają na paliwach kopalnych, a ich wysiłki na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego i ograniczenia zależności od importu z Rosji postępują powoli. W 2023 r. udział energii ze źródeł odnawialnych na Węgrzech wyniósł 25,7 %, tj. 18 punktów procentowych poniżej średniej unijnej. Udział surowej ropy naftowej i gazu importowanych z Rosji wyniósł w latach 2021 i 2023 odpowiednio 64 % i 75 %. Ropa i gaz pokrywają dwie trzecie zużycia energii na Węgrzech. Węgry odnotowują jeden z najwyższych w Unii poziomów dopłat do paliw kopalnych (jako udział w PKB) z powodu dotowanych cen energii dla gospodarstw domowych.
- (31) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i stwierdzonego przez nią istnienia zakłóceń równowagi zalecenia na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach 1, 3 i 4. Polityki, o których mowa w zaleceniach 1 i 4, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z potrzebami w zakresie finansowania zewnętrznego i finansowania sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz z presją na ceny. Polityki, o których mowa w zaleceniu 3, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z presją na ceny,

NINIEJSZY ZALECA Węgrom podjęcie w latach 2024 i 2025 działań mających na celu:

1. Terminowe przedłożenie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Ograniczenie – zgodnie z wymogami zreformowanego paktu stabilności i wzrostu – wzrostu wydatków netto⁽¹⁹⁾ w 2025 r. do wskaźnika umożliwiającego zapewnienie m.in., aby dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wykazywał prawdopodobną tendencję spadkową w średnim okresie, oraz zmniejszenie deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych do poziomu zbliżonego do określonej w Traktacie wartości odniesienia wynoszącej 3 % PKB. Wycofanie nadzwyczajnych środków wsparcia w dziedzinie energii przed sezonem grzewczym 2024/2025. Dążenie do skutecznej koordynacji i wyraźnego rozgraniczenia polityk makroekonomicznych, aby zapewnić stabilność fiskalną i zewnętrzną. Stopniowe wycofanie pozostałych pułapów cen i stóp procentowych, aby ograniczyć zakłócający wpływ tych środków i ułatwić sprawną transmisję polityki pieniężnej. Ukierunkowanie środków wsparcia w sektorze mieszkalnictwa na gospodarstwa domowe

⁽¹⁹⁾ Zgodnie z art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2024/1263 „wydatki netto” oznaczają wydatki publiczne po skorygowaniu o wydatki z tytułu odsetek, działania dyskrecjonalne po stronie dochodów, wydatki na programy unijne w pełni kompensowane dochodami z funduszy unijnych, krajowe wydatki na współfinansowanie programów finansowanych przez Unię, cykliczne elementy wydatków na zasiłki dla bezrobotnych oraz działania jednorazowe i inne działania tymczasowe.

o niskich dochodach. Wzmocnienie średniookresowych ram budżetowych, dostosowanie przygotowywania budżetów rocznych względem roku budżetowego oraz ograniczenie swobody uznania przy wykonywaniu budżetów rocznych.

2. W związku z długimi opóźnieniami – znaczne przyspieszenie wdrażania programów polityki spójności oraz planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału REPowerEU, tak aby zapewnić zakończenie reform i inwestycji do sierpnia 2026 r., przez szybkie wprowadzenie środków niezbędnych do zapewnienia ochrony interesów finansowych Unii oraz rozwiązywanie trwających problemów dotyczących warunków podstawowych. W kontekście przeglądu śródkresowego programów polityki spójności – dalsze koncentrowanie się na uzgodnionych priorytetach, podjęcie działań w celu skuteczniejszego przeciwdziałania ubóstwu, koncentrując się na ubóstwie energetycznym i na najsłabiej rozwiniętych powiatach i gminach, oraz ulepszenie strategii inteligentnej specjalizacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości oferowanych przez inicjatywę „Platforma na rzecz technologii strategicznych dla Europy” w zakresie poprawy konkurencyjności.
3. Ulepszenie ram regulacyjnych i poprawa konkurencji na rynkach produktowych i w sektorze usług przez unikanie arbitralnych interwencji administracyjnych oraz selektywnego stosowania skrojonych na miarę przepisów prawnych dających konkretnym przedsiębiorstwom nienależną korzyść lub powodującym u nich nadmierne uciążliwości, poprzez systematyczne prowadzenie kontroli konkurencji w przypadku transakcji biznesowych oraz poprzez ograniczenie stosowania środków nadzwyczajnych do tego, co absolutnie niezbędne, zgodnie z zasadami jednolitego rynku i praworządności. Poprawę adekwatności pomocy społecznej oraz świadczeń dla bezrobotnych. Poprawę poziomów wykształcenia i dostępu do skutecznie działających aktywnych instrumentów rynku pracy, w szczególności do możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla grup najbardziej defaworyzowanych, oraz zapewnienie efektywnego dialogu społecznego.
4. Ograniczenie ogólnej zależności od paliw kopalnych, szybszą dywersyfikację dostaw gazu przy wykorzystaniu nierosyjskich źródeł oraz podjęcie działań zmierzających do stopniowego wycofania dopłat do paliw kopalnych.

Sporządzono w Luksemburgu dnia 21 października 2024 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

NAGY I.